



Qurtuluşun başlanğıcı

Tarix dəfələrlə sübut edib ki, dövlətlərin tarixində, xalqların taleyində böyük şəxsiyyətlərin və liderlərin qətiyyəti, mövqeyi və prinsiplilikləri mühüm rol oynayıb. Müstəqilliyimizin ilk illərində Azərbaycanı baş verən hadisələr və Ulu Öndər Heydər Əliyevin sayəsində dövlətimizin və xalqımızın bütün təhlükələrdən xilas olması bu həqiqəti təsdiqləyən tarixi reallıqdır.

Hakimiyyətə tank belində gələnlər ölkəni uçuruma apardılar

Müstəqilliyimizin ilk illərində iqtidarda olan siyasi qrupların idarəçilikdə buraxdıqları kobud səhflərin, dövlət quruculuğunu həyata keçirmək əvəzinə hakimiyyət uğrunda mübarizə aparmalarının nəticəsi olaraq baş qaldıran siyasi böhran 1993-cü ilin ortalarına doğru daha da dərinləşmişdi. 1993-cü il iyunun əvvəllərində baş verən Gəncə hadisələri, qardaş qanının axıdılması artıq böhranın hərbi müstəviyə qədəm qoyduğunu göstərirdi. Respublikada vəziyyət tamamilə nəzarətdən çıxmışdı. Bütün bunların fonunda isə torpaqlarımız müdafiəsiz qaldığından Ermənistan işğalçı hücumlarını artırırdı. Digər tərəfdən isə respublikada separatçılıq baş qaldırmış, cinayətkarlıq artmışdı. Hakimiyyət orqanlarının fəaliyyəti demək olar ki, iflic vəziyyətdə idi, cəmiyyət həyatının bütün sahələrində xaos və anarxiya baş alıb gedirdi və bütün bunlar ölkənin gələcəyi baxımından yaxşı heç nə vəd etmirdi.

O dövrdə baş verən proseslər həm də lider faktorunun dövlət idarəçiliyin-

də nə qədər vacib olduğunu təsdiq edirdi. Təəssüf ki, həmin dövrdə Azərbaycan xalqı dövlətə rəhbərlik edə biləcək həqiqi liderdən uzaq düşmüşdü. Hakimiyyətə tank belində gələn qaragüruh siyasi qruplar isə müstəqilliyimizi itirmək, dövlətçiliyimizi məhv olmaq təhlükəsi qarşısında qoymuşdular. Lakin xalq ümidini itirməmişdi. Bu baxımdan hələ 1992-ci ilin noyabrında Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis edilməsi və qısa zamanda on minlərlə insanın bu yeni siyasi təşkilatın sıralarına üzv olması ondan xəbər verirdi ki, xalqımız öz nicatını, dövlətin xilasını məhz Ulu Öndərin siyasi hakimiyyətə gəlişində görür. Buna qədər isə Heydər Əliyev Naxçıvanı Ermənistanın işğalından qorumuş, blokada şəraitində olan muxtar respublikanın sosial-iqtisadi çətinliklərinin aradan qaldırılması üçün mühüm işlər görmüşdü. Bütün bunları bilən xalqımız əmin idi ki, Azərbaycanı ağır və böhranlı vəziyyətdən ancaq Heydər Əliyev dühası xilas edə bilər.

Ümumxalq qərarının təcəssümü

1993-cü ilin Gəncə hadisələrindən sonra Heydər Əliyevin proseslərə müdaxilə etməsi artıq tarixi zərurətə çevrilmişdi. Çünki Gəncədə başlanmış qardaş qırğınının, silahlı dəstələrin Bakıya yürüşünün qarşısını yalnız Heydər Əliyev ala bilərdi. Ölkəni hərbi-siyasi böhrandan Ulu Öndər qurtara bilərdi. Bunun üçün Heydər Əliyevə göndərilən məktublar və teleqramlar həm də ümumxalq qərarının təcəssümü idi. Vəziyyəti dəyərləndirən Ulu Öndər Heydər Əliyev çox gözəl bildirdi ki, proseslərə müdaxilə etməsə müstəqilliyimiz itirilər, dövlətçiliyimiz məhv ola bilər. Ulu Öndər çıxışlarının birində bu

barədə deyib: "1993-cü ilin iyun ayında Azərbaycanda böyük dövlət böhranı yarandı. Azərbaycan dağılmağa başladı, o vaxtkı iqtidar ölkəni idarə edə bilmədi. Gəncədə toqquşma baş verdi, qan töküldü. Gəncədə başlayan hərəkət Azərbaycanın ərazisinin, demək olar ki, yarısından çoxunda hakimiyyəti öz əlinə aldı. Vaxtilə məni təqib edən, Naxçıvanda məni devirmək, məni Azərbaycandan sıxışdırıb çıxarmaq istəyən o vaxtkı iqtidar belə bir zamanda ələcsiz qaldı və mənə müraciət etdi. Ancaq ondan əvvəl mənə müraciət edənlər bizim partiyanın üzvləri, Azərbaycanın müxtəlif təbəqələrinin nümayəndələri, ziyalıları oldu. Onlar məni yenidən Bakıya dəvət etdilər".

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1993-cü il iyunun 9-da təyyarə ilə Naxçıvandan Bakıya gəlməsi Azərbaycan cəmiyyətində tamamilə fərqli əhvali-ruhiyyə formalaşdırdı. Dahi şəxsiyyətin gəlişi belə ovqatı müsbətə doğru dəyişdi. Həmin limanında qaldırılan "Heydər baba, xalqı bu bələdan qurtar!" kimi şüarlar bütün Azərbaycan xalqının arzularının ifadəsi idi. Hər kəs ölkəni çətin vəziyyətdən ancaq Heydər Əliyev dühasının xilas edəcəyinə əmin idi.

Bakıya gəldikdən sonra Gəncədəki vəziyyətlə tanış olmaq üçün oraya yola düşən Heydər Əliyev döyüş meydanına çevrilmiş əraziyə baş çəkdi, şəhər sakinləri və hərbi qulluqçularla görüşdü. Məhz Ulu Öndərin Gəncə səfəri vətəndaş qarşıdurmasının, yeni faciələrin qarşısını aldı.

Nüfuzlu dövlət

Azərbaycan tarixinin Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olan hər bir hadisəsi respublikamızın taleyində müsbət dəyişikliklərin, inkişafın və yüksəlişin əsa-

sını qoyub. Bu baxımdan 1993-cü il iyunun 9-da Heydər Əliyevin Naxçıvandan Bakıya gəlişi müstəqillik tariximizin ən böyük siyasi hadisəsidir. Çünki bu gəliş sıradan bir gəliş deyildi. Heydər Əliyevin Naxçıvandan Bakıya gəlişi Azərbaycanı Qurtuluşa aparan yolun başlanğıcı oldu. Bu gəlişlə Ulu Öndər Heydər Əliyev qurtuluş missiyasına başlayaraq Azərbaycanı bütün təhlükələrdən və böhranlardan xilas etdi. İyunun 15-nin ölkəmizdə Milli Qurtuluş Günü kimi əbədiləşdirilməsi isə Ulu Öndərin xilaskarlıq missiyasına verilən ümumxalq qiymətidir.

Cəmi bir neçə gündən sonra Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Naxçıvandan Bakıya gəlişinin 32-ci ili tamam olacaq. İllər bir-birini əvəzlədikcə, Azərbaycan daha da inkişaf etdikcə və gücləndikcə Ulu Öndərin 1993-cü ildə gördüyü işlərin məzmununu, hansı çətinlikləri dəf etdiyini, kimlərə və hansı qüvvələrə qalib gəldiyini daha dərinlən anlayırıq.

Həmin təlatümlü günlərdə Ulu Öndərin başladığı xilaskarlıq missiyası güclü Azərbaycan dövlətinin yaradılması, müstəqilliyimizin əsaslarının möhkəmləndirilməsi ilə nəticələndi. Bu gün Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dahi liderin yaratdığı təməllər üzərində yüksəlir, dinamik inkişaf edir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə respublikamızın əldə etdiyi bütün uğurlar həm də tarixin ən güclü Azərbaycanını dünyaya bəyan edir. Bəli, 32 il əvvəl Heydər Əliyevin xilas etdiyi Azərbaycan bu gün dünyada torpaqlarını işğaldan azad edən, erməni separatizminə son qoyan və etimad göstərilən nüfuzlu dövlət kimi tanınır.

*Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"*